

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
16.Bf.250/2018/14.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, 2018. év november hó 15. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A rablás büntette és más bűncselekmények miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 16.B.760/2015/163. számú ítéletét megváltoztatja.

A Btk. 365. § (1) bekezdés b) pontjának I. fordulatába ütköző és a (3) bekezdés g) pontjának I. fordulata szerint minősülő, valamint a Btk. 365. § (1) bekezdés b) pontjának II. fordulatába ütköző és a (3) bekezdés g) pontjának I. fordulata szerint minősülő rablás büntettét egységesen 1 rendbeli, a Btk. 365. § (1) bekezdés b) pontjának I. és II. fordulatába ütköző és a (3) bekezdés g) pontjának I. fordulata szerint minősülő rablás büntettének minősíti (19. tényállási pont).

A Btk. 365. § (2) bekezdésébe ütköző és a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző rablás büntette esetében a (3) bekezdés g) pontját az I. fordulat feltüntetésével egészíti ki.

A 3 rendbeli lopás büntettének törvényhelyét a (3) bekezdés b)/ba) pontjára pontosítja.

A lopás vétségének törvényhelyét a (2) bekezdés b)/bb), b)/be) és b)/bf) pontjának I. és II. fordulatára pontosítja.

A 3 rendbeli lopás vétségét 4 rendbelire helyesbíti, törvényhelyét a (2) bekezdés b)/bb), b)/be) és b)/bf) pontjának I. fordulatára, egy esetben II. fordulatára pontosítja.

A 4 rendbeli lopás vétsége kísérletének törvényhelyét a (2) bekezdés b)/bb) és b)/bf) pontjának I. fordulatára pontosítja.

A vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 15 (tizenöt) évre súlyosítja.

A vádlottal szemben 1.400.160,- (egymillió-négyszázezer-százhatvan) forint erejéig rendel el vagyonekbevonást.

A kiszabott szabadságvesztésbe a vádlott által 2013. október 24. napján őrizetben töltött időt is beszámítja.

1. számú magánfél részére a polgári jogi igény megítélését mellőzi.

A BRFK XI. kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályán T-1867/2013. tételszám alatt bevételezett 3 (három) darab szórólap és 2 (kettő) darab daktiloszkópiai nyomtörredék, a T-1744/2013. tételszám alatt bevételezett 3 (három) darab daktiloszkópiai nyomtörredék, 1 (egy) darab boríték és 1 (egy) darab tájékoztató papírlap, valamint a BRFK XVII. kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályán T-30/2014. tételszám alatt bevételezett 3 (három) darab

gyógyszerdarab, 1 (egy) darab Algoflex feliratú papírlap, 1 (egy) darab Telviran feliratú papírlap és 2 (kettő) darab elemi szál bűnjel lefoglalását is megszünteti és megsemmisíteni rendeli.

A vádlottól lefoglalt 377.500,- (háromszázhetvenhétezer-ötszáz) forintot a vagyonelkobzás és a bűnügyi költség biztosítására visszatartja.

Az elsőfokú eljárás során felmerült vádlottat terhelő bűnügyi költség összege helyesen 2.229.047,- (kettőmillió-kettőszázhuszonkilencezer- negyvenhét) forint.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja.

A másodfokú eljárás során felmerült 25.000,- (huszonötezer) forint bűnügyi költséget köteles a vádlott az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

A Fővárosi Törvényszék a 2018. június 18. napján kihirdetett 16.B.760/2015/163. számú ítéletével a vádlottat

- 4 rendbeli a Btk. 365. § (1) bekezdés b) pontjának I. fordulataiban meghatározott és a (3) bekezdés g) pontjának I. fordulata szerint minősülő rablás büntette,
- a Btk. 365. § (1) bekezdés b) pontjának II. fordulataiban meghatározott és a (3) bekezdés g) pontjának I. fordulata szerint minősülő rablás büntette,
- a Btk. 365. § (1) bekezdés b) pontjának II. fordulataiban meghatározott és a (3) bekezdés g) pontjának I. fordulata szerint minősülő rablás büntetének kísérlete,
- a Btk. 164. § (1) bekezdésében meghatározott és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő testi sértés büntette,
- a Btk. 365. § (2) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés g) pontja szerint minősülő rablás büntette,
- a Btk. 194. § (1) bekezdésében meghatározott személyi szabadság megsértésének büntette,
- a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjának I. fordulataiban meghatározott és a (3) bekezdés g) pontja szerint minősülő rablás büntette,
- a Btk. 370. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bb) pontjára figyelemmel a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő lopás büntette,
- 3 rendbeli a Btk. 370. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bb) pontjára figyelemmel a (3) bekezdés ba) pontja szerint minősülő lopás büntette,
- a Btk. 375. § (5) bekezdésében meghatározott és az (1) bekezdés szerint minősülő információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntette,
- a Btk. 370. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bb), be) és bf) pontja szerint minősülő lopás vétsége,
- 3 rendbeli a Btk. 370. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bb) és bf) pontjának I. fordulata szerint minősülő lopás vétsége, valamint

- 4 rendbeli a Btk. 370. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bb) és bf) pontjának I. fordulata szerint minősülő lopás vétségének kísérlete

miatt - mint többszörös visszaesőt - halmazati büntetésül 13 év 8 hónap szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg, megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható, az általa előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítani rendelte, továbbá az eljárás során lefoglalt 377.500,- forintra vagyonekobjást rendelt el.

A törvényszék a vádlottat az ellene a Btk. 370. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés bb) pontjára figyelemmel a (3) bekezdés ba) pontja szerint minősülő lopás büntettének kísérlete miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette.

Kötelezte a vádlottat, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül fizessen meg 1. számú magánfélnek 46.560,-, 2. számú magánfélnek 2.321.000,-, 3. számú magánfélnek 600.000,-, 4. számú magánfélnek 90.000,- forintot, valamint az államnak külön felhívásra a polgári jogi igények megítélése miatt fizetendő illetéket.

A törvényszék rendelkezett továbbá az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, valamint kötelezte a vádlottat, hogy az eljárás során felmerült 2.135.237,- forint bűnügyi költséget fizesse meg az államnak.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére, részben téves minősítés miatt, továbbá a kiszabott szabadságvesztés büntetés súlyosítása végett, míg a vádlott és védője enyhítés céljából jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.831/2015/40. számú átiratában az ügyészi fellebbezést szűkített körben, kizárólag a szabadságvesztés büntetés súlyosítása érdekében tartotta fenn, azonban több tényállási pont vonatkozásában a vád tárgyává tett cselekmény kifosztás büntettként való minősítését indítványozta.

Álláspontja szerint a másodfokú bíróság felülbírálata a bejelentett fellebbezések tartalmától függetlenül a Be. 590. § (1) bekezdése alapján teljes körű, mivel a fellebbezéseket a 2017. évi XC. törvény (Be.) 2018. július 1. napján történt hatályba lépése előtt, vagyis az új Be.-ben rögzített korlátozott felülbírálat következményeinek ismerete nélkül jelentették be, így a jelenleg hatályos Be. korlátozott felülbírálatra vonatkozó szabályai nem vehetők figyelembe.

A vádhatóság kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok maradéktalan megtartásával folytatta le az eljárást, ügyfelderítési kötelezettségének is eleget tett, továbbá indokolási kötelezettségét is teljesítette.

A törvényszék által megállapított tényállást döntően megalapozottnak tartotta, kizárólag a 15. tényállási pontban leírtak kiegészítését indítványozta az elsőfokú bírósági iratok 118. sorszama alatt található együttes orvos- és toxikológus szakértői vélemény 14-16. oldalán tett megállapításokkal. Ezen túlmenően az 5., 7. és 18. tényállási pontok vonatkozásában kérte a tényállás kiegészítését azzal a megállapítással, hogy a veszélyeztetett érték, illetve a kárérték az 50.000,- forintot nem haladta meg.

Megítélése szerint a vád tárgyává tett cselekmények minősítése nem minden esetben felel meg a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek. Elsőként a 19. tényállási pontra hivatkozott, mivel érvelése

szerint a 3. számú házaspár esetében az elsőfokú bíróság tévedett a rendbeliséget illetően. Állításának alátámasztása érdekében hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság 2001. évi 458. számú eseti döntésére, amelynek értelmében a rablás bűncselekmény annyi rendbeli, ahány személlyel szemben az elkövető erőszakot, vagy az élet, illetőleg testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetést alkalmaz a sértett tulajdonában vagy birtokában lévő dolog jogtalan eltulajdonítása érdekében. A közös tulajdonban lévő dolog elvétele egy rendbeli rablás büntetnének megállapítását eredményezi, így ha az erőszak vagy a kvalifikált fenyegetés alkalmazása két személlyel szemben történt, de csak egy személy károsodott, a rablás csak egy személlyel szemben valósult meg, így nevezett bűncselekmény egy rendbelinek minősül. A fellebbviteli főügyészség szerint a vádlott jelen esetben két személyt helyezett öntudatlan, illetve védekezésre képtelen állapotba, azonban kizárólag 3. számú ékszereit tulajdonította el, amelyek egy helyen, a sértettek által közösen lakott lakásban voltak, ezért a rablás büntette egy rendbelinek minősül.

Az ügyészség szerint az elsőfokú bíróság kizárólag a rablás büntette körében tulajdonított jelentőséget annak, hogy a sértettek idős korukra, valamint egészségi állapotukra tekintettel a bűncselekmény felismerésére, vagy elhárítására csak korlátozottan voltak képesek, míg a lopások tekintetében ezt súlyosító körülményként értékelte. Sérelmezte, hogy a törvényszék nem vizsgálta meg a Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontjának II. fordulataiba ütköző és aszerint minősülő kifosztás büntetnének megállapíthatóságát azokban az esetekben, amikor a vádlott az idős sértettek figyelmét elterelve szerezte meg készpénzüket, illetve vagyontárgyaikat. E tárgykörben kérte figyelembe venni a Kúria 2018. évi 160. számú határozatában leírtakat, melynek értelmében a hivatkozott bűncselekmény megvalósulásának vizsgálatakor döntő jelentőséggel bír az a körülmény, hogy a bűncselekmény elkövetése a sértett bűncselekmény elhárítására korlátozottan képes állapotának a felhasználásával történt-e. Ugyancsak kiemelte a Kúria 2018. évi 217. számú határozatát, amelyben a Kúria azért állapította meg a vádlottak terhére a kifosztás büntetét, mert a 80 és 83 éves sértettek figyelmét az előrehaladott korukat kihasználva elterelték és a bűncselekmény elkövetését az idős korukból fakadó figyelmetlenség, óvatlanság tette lehetővé.

Jelen ügyre vonatkozólag általánosságban kiemelte, hogy a vádlott kifejezetten idős személyeket keresett a bűncselekmény könnyebb elkövetése miatt, és őt az idős sértettek többsége be is engedte a lakásába, eleget tettek kéréseinek, továbbá egyes esetekben még az átadott gyógyszert is bevették. Kitért arra is, hogy a vádlott az életkorából adódó fizikai erőkülönbséget is kihasználta, így példaként utalt 10. számú sértett esetére.

A vádhatóság átiratában ugyanakkor azt is rögzítette, hogy önmagában az idős kor ténye még nem alapozza meg az ingóságok erőszak nélküli eltulajdonításának kifosztásként való értékelését, így az 5. számú, 6. számú, 7. számú, 8. számú és 9. számú, valamint 11. számú sértettek (1., 5., 9., 11. és 18. tényállási pont) esetében helytállónak találta a cselekmény lopás bűncselekményként minősítését.

Az 5. számú vonatkozásában kifejtette, hogy az életkor nem tekinthető magasnak, a 7. számú esetében a vádlott nem az életkorát, hanem a nyitott bejárati ajtó nyújtotta lehetőséget használta ki, míg a többi, előzőekben megnevezett sértett felismerte a vádlott valódi szándékát, így kifejezetten olyan magatartást tanúsítottak, amelyek következtében a vádlott nem tudott magával vinni értéktárgyakat.

Ezzel szemben az ügyészség szerint a 12. számú, 13. számú, a 14. számú, a 15. számú, a 3. számú, 16. számú és 17. számú (3., 7., 8., 12., 13., 14. és 17. tényállási pont) sértett esetében megállapítható, hogy az idős koruk korlátozta őket a vádlott valódi szándékának, így a

bűncselekmény elkövetésének felismerésében. Kiemelte az említett sértettek magas életkorát, továbbá a 12. számúra vonatkozólag megjegyezte, hogy annyira rossz volt a memóriája, hogy a fia kérdésére még arra sem emlékezett, hogy idegen járt az ingatlanában. A 13. számú, a 15. számú és 16. számú vonatkozásában azzal érvelt, hogy a cselekmények elkövetése után két évvel a bíróság már nem is tudta őket egészségi állapotukra tekintettel kihallgatni, míg a 3. számú sértett oly mértékben hitt a vádlottnak, hogy még az átadott tablettát is bevette. Hangsúlyozta, hogy ez utóbbi négy sértett elhitte a vádlott által előadottakat és az értéktárgyaik elvételét sem észlelték.

Mindezekre tekintettel a fellebbviteli főügyészség a 3., 7., 8., 12., 13., 14. és 17. tényállási pontban leírt cselekményeknek a Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontjának II. fordulatóba ütköző és aszerint minősülő kifosztás büntetteként való minősítését indítványozta.

Az ügyészség meglátása szerint az elsőfokú bíróság helytállóan vette számba a büntetést befolyásoló körülményeket, azonban a büntetési tételkeretet és a középértéket is hibásan jelölte meg, mivel az helyesen 5-22 év 6 hónap, melynek középértéke 13 év 9 hónap. Figyelemmel arra, hogy a törvényszék által kiszabott szabadságvesztés tartama a középértéket sem éri el, ezért a vádhatóság szerint a büntetési célok elérése érdekében annak lényeges súlyosítása szükséges.

A járulékos kérdések körében az előzetes fogvatartásban töltött időt kérte kiegészíteni 2013. október 24. napjával, mivel a nyomozati iratokból kitűnik, hogy a vádlott ezen a napon őrizetben volt, továbbá indítványozta az 1. számú részére megítélt polgári jogi igény mellőzését, mert nevezett sértett az elsőfokú bíróság előtt már nem kérte kára megtérítését.

Az ügyészség szerint az elsőfokú bíróság a vagyonekbevitel összegét is tévesen állapította meg, mivel a vádlott az 1., 2., 3., 6., 8., 9., 12., 14., 16., 17. és 20. tényállási pontok esetében összesen 1.400.160,- forinttal gazdagodott, így az intézkedést is erre az összegre kell elrendelni, amely pénzösszeg a 69/2008. BK véleményben írtakkal összhangban nem foglalja magában a megítélt polgári jogi igényeket.

Fentieket összegezve a fellebbviteli főügyészség a 12. számú, a 13. számú, a 14. számú, a 15. számú, a 3. számú, a 16. számú és a 17. számú sértett sérelmére elkövetett cselekménynek kifosztás büntetteként való minősítését, a szabadságvesztés súlyosítását, az előzetes fogvatartásban töltött idő pontosítását, az 1. számú részére megfizetendő polgári jogi igényt kimondó rendelkezés mellőzését, a vagyonekbevitel összegének a hivatkozottak szerinti megemelését, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A védő a nyilvános ülésen egyetértett az ügyészség álláspontjával abban, hogy a 4. számú házaspár sérelmére elkövetett rablás büntette csak egy rendbelinek minősül, azonban a büntetés súlyosítására irányuló ügyészi indítvány vonatkozásában már nem osztotta a vádhatóság érveit, ellenkezőleg, meglátása szerint az elsőfokú bíróság még úgy is túlzottan súlyos büntetést szabott ki, hogy a szabadságvesztés tartama nem éri el a középértéket.

A védelem vitatta, hogy a vádlott terhére lehetne értékelni a bűncselekmény elszaporodottságát, mivel ezt az ügyészség nem támasztotta alá statisztikai adatokkal, továbbá kérte figyelembe venni, hogy védelem cselekvőképességet kizáró gondnokság alatt áll. A védő kifogásolta az elmeorvos szakértői megállapításokat, mert véleménye szerint a folyamatos gyógyszereszedése befolyásolja az elmeállapotát, így a tudata nem fogta át, hogy milyen cselekményeket követ el. Mindezek alapján indítványozta védelem büntetésének enyhítését és vele szemben méltányos tartamú szabadságvesztés kiszabását.

A vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában megbánásának adott hangot, kiemelve, hogy nem is emlékszik pontosan az általa elkövetett cselekményekre.

Az ellentétes irányú fellebbezések közül az ügyészség súlyosítást célzó fellebbezése alapos.

A Fővárosi Ítéltábla szükségesnek tartja rögzíteni, hogy a vádlott a nyilvános ülés megtartása előtt az ítéltáblára eljuttatott beadványában bizalomvesztésre hivatkozva kérte a védő kirendelés alóli felmentését, mert állítása szerint a védő nem kereste fel a büntetés-végrehajtási intézetben egyeztetés végett. Egyben kérte, hogy az ítéltábla részére másik védőt rendelje ki védőként (13. sorszámú másodfokú bírósági irat).

Az ítéltábla megállapította, hogy a védőt az elsőfokú bíróság már 2015. november 9. napján felmentett a kirendelés alól és helyette másik védőt rendelte ki (32. számú elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal), így a vádlott alaptalanul kérte az első védő kirendelés alóli felmentését. A beadványban írtak miatt az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a kirendelt védő személyének meghatározására a vádlottnak nincs törvényi lehetősége, mivel a 2017. évi XC. törvény (Be.) 46. § (1) bekezdése értelmében a kirendelés alapján a védőként eljáró ügyvéd kijelölése az eljáró bíróság székhelye szerint illetékes területi ügyvédi kamara feladata.

Végezetül az ítéltábla azt is kiemeli, hogy a vádlottnak a védelemhez való joga, így különösen a Be. 3. § (1) és (4) bekezdésében biztosított jogai a másodfokú eljárásban nem sérültek, mivel a vádlotti beadványban írtak miatt a másodfokú bíróság a nyilvános ülés megkezdése előtt lehetőséget biztosított a vádlottnak és a védőnek, hogy a tárgyalótermen kívül konzultálhassanak, majd a rendelkezésükre bocsátott időtartamot mind a vádlott, mind a védő elegendőnek tartotta, nem kértek további felkészülési időt (14. sorszámú másodfokú bírósági jegyzőkönyv 2. oldal).

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 2018. július 1. napján történt hatályba lépésre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 868. § (1) bekezdése alapján a Be. rendelkezései szerint bírálta felül.

Az elsőfokú ítélet felülbírálatára nyilvános ülésen került sor, amelyen a vádlott az ügy érdemére vonatkozólag vallomást kívánt tenni, azonban erre kizárólag tárgyalás keretében, bizonyítás felvételével kerülhetett volna sor, ezért a másodfokú bíróság a vádlott vallomástételre irányuló szándékát bizonyítási eljárás lefolytatására, azaz tárgyalás tartására vonatkozó indítványként értékelte, amit végzéssel elutasított (14. számú másodfokú bírósági jegyzőkönyv 3. oldal), mivel a büntetőügyben a Be. 594. § (1) és (2) bekezdése alapján nem vált szükségessé a Be. 600. § (1) bekezdés b) pontja szerinti bizonyítás felvétele.

A másodfokú bíróság az érdemi felülbírálat előtt szükségesnek tartja rögzíteni, hogy a Be. 590. § (8) bekezdése értelmében nem bírálható felül az ítéletnek az a felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezése, amely ellen nem fellebbeztek, így a törvényi rendelkezés a vádlott javára szólnak megteremti a jogbiztonságot a jogorvoslattal nem támadott bűncselekmények vonatkozásában.

Az ítéltábla az iratok alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének felmentő rendelkezése tekintetében - ügyészi, valamint az ítéletnek e felmentő rendelkezését nem támadó védői és vádlotti fellebbezés hiányában - beállt a „részjogerő” (10. tényállási pont), így a felülbírálat a Be. 590. § (4) bekezdése alapján kizárólag azokra a bűncselekményekre terjedhetett ki, amelyekben a törvényszék megállapította a vádlott bűnösségét.

Az ítéletábra a perorvoslatok alapján eljárva a Be. 590. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a Fővárosi Törvényszék ítéletét, továbbá az azt megelőző bírósági eljárást teljes terjedelmében felülbírált. A teljes körű felülbírálatot a vádhatóság álláspontjával szemben nem kizárólag az a tény eredményezte, hogy a fellebbezések bejelentésére a korlátozott felülbírálatra vonatkozó törvényi rendelkezéseket tartalmazó Be. hatályba lépése előtt került sor, hanem az a körülmény is, hogy a vádhatóság a fellebbezését a súlyosítás mellett részben eltérő minősítés miatt is bejelentette.

Az ítéletábra a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárása során a perrendi szabályokat megtartotta és a bizonyítást lelkiismeretesen, minden részletkörülmény vonatkozásában lefolytatta.

A vádlottat, az igazságügyi orvos és toxikológus szakértőket, valamint a sértettek és a tanúk egy részét kihallgatta, míg más részüknél - egészségi állapotukra tekintettel - az eljárásakor hatályban volt 1998. évi XIX. törvény 296. § (1) bekezdés a) pontjának helytálló alkalmazásával a nyomozás során tett vallomásukat felolvasással tette a bizonyítás anyagává. A tanúk és a sértettek korábbi vallomásai, a szakértői vélemények, valamint az okirati bizonyítékok ugyancsak felolvasással, illetve ismertetéssel váltak a bizonyítás anyagává.

A beszerzett bizonyítékokat az ítélete meghozatalakor hatályban volt 1998. évi XIX. törvény 78. § (3) bekezdésének megfelelően önmagukban és egymással összevetve, összességükben is értékelte, a mérlegelési tevékenységéről és annak eredményéről minden egyes tényállási pont vonatkozásában példászerűen számot adott.

Az elsőfokú bíróság teljes körűen megvizsgálta a bizonyítékokat és azokat értékelési körébe vonta, majd az 1998. évi XIX. törvény 258. § (3) bekezdés d) pontjában írtaknak megfelelően mindenre kiterjedően megindokolta, hogy a büntetőügy egészét érintően, valamint az egyes tényállási pontok vonatkozásában mely bizonyítékot miért fogadott el, indokolási kötelezettségének a legapróbb részletek tekintetében is eleget tett.

Az elsőfokú bíróság a beszerzett bizonyítékok alapján ítélete 19-21. oldalán helytállóan értékelte a vádlott mentális állapotára és cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezésére vonatkozó adatokat, majd helyesen jutott arra a végkövetkeztetésre, hogy a vádlott hallucinációra, illetve őt kényszerítő ismeretlen hangra hivatkozása kizárólag a védekezési stratégia részeként volt értékelhető. Ezzel kapcsolatban az ítéletábra arra is rámutat, hogy egyetlen sértett sem találta zavartnak a vádlott viselkedését és az általa előadott valótlan állítások számukra meggyőzőnek tűntek.

A törvényszék ítélete 22-64. oldalán tényállási pontonként részletes és az egyes bizonyítékokra egyenként rámutató alapos indokát adta annak, hogy mely bizonyítékokra alapította a tényállásában leírtakat.

Az 1. tényállási pont tekintetében helytállóan utalt arra, hogy a sértett vallomása, valamint az objektív bizonyítéknak minősülő térfigyelő kamera felvételei és a vádlotthoz köthető mobiltelefon hívásadatai is a vádlott bűnösségét támasztották alá.

A 2. tényállási pont esetében a toxikológiai szakértői vélemény alapján ésszerű indokát adta annak, hogy miért volt elfogadható a sértettnek a tabletta bevitelére vonatkozó nyilatkozata, továbbá azt is

irathűen jelölte meg, hogy a sértett nem csak felismerte a vádlottat, hanem az általa adott személyleírás is ráillett.

A 3. tényállási pontra vonatkozólag a logika szabályainak megfelelően vezette le, hogy az elkövető személyét azért lehetett a vádlottal azonosítani, mert a sértett lakásából eltűnt zöld irattartót, amelyben a 12. számú pénze volt, maga a vádlott hagyta ott egy másik, ugyancsak általa elkövetett bűncselekmény helyszínén. Ezen kívül helyesen utalt az elsőfokú bíróság az elkövetési módszer azonosságára is.

A 4. tényállási pontnál az iratanyaggal összhangban hivatkozott a sértett és a vallomását megerősítő kívülálló tanú, 18. számú tanú vallomására, továbbá az ékszerszakértői véleményre és a vádlottól lefoglalt mobilkészülék híváslista adataira, amelyek jelen esetben is az elkövetés helyszínéhez kötötték a vádlottat.

Az 5. tényállási pont indokolásában ugyancsak helytállóan tért ki a vádlott tényben beismerő nyilatkozatára, a sértett vallomására, valamint a fényképről történt felismerésre bemutatásról felvett jegyzőkönyvre, mint a bűncselekmény vádlott általi elkövetésének bizonyítékaira.

A 6. tényállási pont esetében részletes indokát adta annak, hogy a sértett és a kívülálló tanú vallomása, valamint az objektív bizonyítékok - igazságügyi toxikológiai szakvélemény, biztonsági kamera felvételei, vádlott telefonkészülékének hívásadatai - miként alkotnak a vádlott bűnösségét irányába mutató zárt logikai láncolatot.

A 7. tényállási pont tekintetében helyes érveléssel kapcsolta össze a sértett és a kívülálló tanúk - 19. számú és a 20. számú tanú - vallomását, az elkövetési módszert, valamint a vádlott mobiltelefonjának hívásadatait.

A 8. tényállási pont vonatkozásában 14. számú időközben bekövetkezett halála miatt kizárólag a nyomozati vallomása állt rendelkezésre, azonban vallomását oly mértékben alátámasztották az egyéb bizonyítékok, mint a Bank Zrt. tájékoztatója és a sértettől elhozott bankkártyával visszaélés adatait tartalmazó mellékletek, továbbá a bankautomaták által készített felvételek, hogy a vádlott büntetőjogi felelőssége e cselekmény esetében is aggálytalanul megállapítható volt.

A 9. tényállási pontnál irathűen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a 7. számú a nyomozati szakban felismerte a vádlottat, az általa használt mobilkészülék is a helyszínhez kötötte, valamint a sértett által hivatkozott beszédstílus, ruházat és testalkat is megegyezett a vádlottal.

Amint arra már utalt az ítéletábra, a 10. tényállási pontban leírt cselekményt érintő felmentő rendelkezés esetében beállt a „résztörvénnyel”.

A 11. tényállási pontra vonatkozólag helytállóan idézte fel a testvérpár vallomásait, akik mind a nyomozati, mind a bírósági szakban a vádlottban ismerték fel az elkövetőt, akit a tőle lefoglalt mobilkészülék híváslistája jelen esetben is az elkövetési helyszínnel hozta összefüggésbe. Ezen kívül a törvényszék alappal tulajdonított jelentőséget a vádlottra felfigyelő, majd őt intézkedés alá vont rendőrök jelentésében foglaltakra.

A 12. tényállási pont indokolásában a logika szabályainak megfelelően fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy a sértett vádlottat felismerő nyilatkozatát a biztonsági kamerafelvétel is megerősítette, valamint itt is helyesen utalt az elkövetési módszer azonosságára.

A 13. tényállási pontnál helytállóan észlelte, hogy a kárérték megállapításához és ezzel összefüggésben a cselekmény minősítéséhez elengedhetetlen igazságügyi ékszerszakértő kirendelése. Tekintettel arra, hogy a sértett szavahihetőségét a 21. számú kívülálló tanú kétséget kizáró módon alátámasztotta, a törvényszék még annak ellenére is ésszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére, hogy az igazságügyi toxikológiai vizsgálat nem tudta megerősíteni a 3. számúnak a tablettá bevitelére vonatkozó állítását. Ezzel kapcsolatban azt is ki kell emelni, hogy a büntetőügy egyéb tényállási pontjait figyelembe véve, az idős személyekkel szembeni „tablettás” elkövetési módszer nem volt idegen a vádlott személyétől.

A 14. tényállási pont indokolásakor az irattal összhangban utalt a 16. számú nyomozati vallomásra, valamint a sértett előadását megerősítő, a 22. számú kívülálló tanú vallomásra. A törvényszék helytállóan állapította meg, hogy a sértettnek az elkövető vádlottal történt azonosítására irányuló nyilatkozatát az általa adott személyleírásnál a vádlottól lefoglalt mobilkészülék hívásadatai is alátámasztották.

A 15. tényállási pont esetében szintén irathűen állapította meg, hogy a sértettet már a nyomozó hatóság sem tudta kihallgatni a bűncselekmény elkövetése után egy hónappal később bekövetkezett halála miatt, azonban a törvényszék helyes gondolatmenettel vezette le a tanúk egybehangzó vallomása, az igazságügyi toxikológiai szakvélemény, valamint a vádlott által használt mobiltelefon hívásadatai alapján, hogy a sértett vallomása hiánya nem képezte akadályát, hogy a vádlott bűnösségét ítéleti bizonyossággal meg lehessen állapítani.

A 16. tényállási pont vonatkozásában ugyancsak helyesen fejtette ki, hogy a sértett által előadott elkövetési körülmények, az alkati és ruházati leírás, továbbá a vádlott mobiltelefonjának hívásadatai miként tették kétséget kizáró módon bizonyítottá a vádiratban foglaltakat.

A 17. tényállási pontban leírtak megállapítását nagyban segítette a sértett részletes feljelentése és vallomása. A törvényszék nagyfokú alapossággal járt el, amikor az egymásnak ellentmondó adatok miatt kiküldött bírónak tisztázta a pénztárcájában elhelyezett pénz pontos összegét, valamint igazságügyi ékszerszakértő kirendelésével a sértett aranygyűrűjének értékét. Az irattal összhangban értékelte továbbá a kamerafelvétel adatait és a vádlott telefonjának hívásadatait, amelyek szintén a vádlott felelősségét erősítették meg.

A 18. tényállási pont vonatkozásában a sértettnek a vádlottat következetesen felismerő nyilatkozata, az elkövetés helyszínén hagyott tablettá és az annak vizsgálatáról készült szakvélemény, továbbá a vádlotthoz köthető mobiltelefon híváslistája alapján helytálló logikával következtetett a vádlott személyére, mint elkövetőre.

A 19. tényállási pont esetében a másodfokú bíróság feltünteti, hogy az a B.XI.8849/2013. számú vádirat 10. vádpontjának felel meg, mivel az elsőfokú bíróság minden egyes tényállási pontnál rögzítette a megfelelő vádpontot, azonban a 19. tényállási pontnál ezt elmulasztotta megjelölni. Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a vádlott bűnösségét a 4. számú házaspárnak a vádlott felismerését is magában foglaló nyilatkozatainál a kívülálló tanúk vallomása, a híváslistáról készített rendőri jelentés, a társasházi biztonsági kamera felvételei, míg az elvitt ékszer értéket az igazságügyi ékszerszakértői vélemény támasztja alá.

A 20. tényállási pontra vonatkozólag alapos indokát adta annak, hogy miért fogadta el a sértett vallomását, melynek során helyesen emelte ki a sértett nyilatkozatából azt a részt, ahol az elkövetőt

bajuszt viselő férfiként írta le, mivel ez a körülmény az elsőfokú bíróság helyes logikai kapcsolata révén megfigyelhető az 1. tényállási ponthoz köthető kamerafelvételeken, ahol a vádlott bajuszt visel.

Végezetül a törvényszék ítélete 64-68. oldalán az iratok tartalmával egyezően foglalta össze az 1. számú és a 2. számú orvosszakértők, az 3. számú toxikológus szakértő, valamint a harmadszakértőként kirendelt prof. 4. számú szakértő megállapításait, majd alapos indokát adta annak, hogy miért kizárólag a 23. számú sértett esetében találta megállapíthatónak a vádlotti cselekvésséggel összefüggésben az életveszélyes állapot bekövetkeztét, illetve a sértett életveszélyes állapota és a húsz nappal később bekövetkezett halála között miért nem volt bizonyítható az okozati összefüggés.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelésekor logikai hibát tehát nem vétett és a beszerzett bizonyítékokból iratellenes, vagy az adott bizonyíték keretét meghaladó következtetéseket sem vont le, mérlegelési tevékenysége a másodfokú bíróság számára minden elemében meggyőző volt.

A törvényszék nagyobb részt helyes tényállást állapított meg, azt a másodfokú eljárásban a Be. 593. § (1) bekezdés a/ pontjára tekintettel az ügyiratok tartalma alapján csak kisebb részben kell kiegészíteni, illetve helyesbíteni.

A tényállás előtt a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet vádra vonatkozó részét akként pontosítja, hogy az 5. oldal első bekezdésében hivatkozott vádirat száma helyesen B.XI.8852/2013/17-I., valamint ugyanezen oldal második bekezdésében a vádirat száma helyesen B.XI.8849/2013/10-I.

Az elsőfokú ítélet 7. oldala első bekezdésének negyedik sorát úgy helyesbíti, hogy a vádhatóság a vádlottat 3 rendbeli a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő emberölés büntettének kísérlétével vádolta.

A vádlott személyi részében az előéleti adatokban az 1. pontban rögzített elítélést akként pontosítja, hogy a vádlottat helyesen 6 év fegyházbüntetésre ítélték (elsőfokú ítélet 7. oldala harmadik bekezdésének utolsó előtti sora).

A 2. pontban feltüntetett elítélést kiegészíti azzal, hogy a szabadságvesztés utolsó napja 2011. május 13.

Az elsőfokú ítélet 9. oldalának negyedik bekezdését kiegészíti azzal, hogy a Budapest Főváros Kormányhivatala a Kerületi Gyámhivatala Vezetője a 2014. január 17. napján kelt BP-14/C001/427/1/2014. számú határozatával a vádlott cselekvőképességet kizáró gondnokság alatt álló személy részére a hivatásos gondnokot gondnokul kirendelte (01110/7085-313/2013.bü. számú nyom. ir. 1259. oldal).

A 2. tényállási pontban a sértett vezetéknevét az 1. számúra pontosítja.

Az 5. tényállási pontot kiegészíti azzal, hogy a bűncselekménnyel veszélyeztetett érték az 50.000,- forintot nem haladta meg (elsőfokú ítélet 11. oldalának utolsó bekezdése).

A 6. tényállási pontot az elkövetés idejének egyértelműsítése érdekében akként pontosítja, hogy a bűncselekményt a vádlott még ugyanezen a napon, az 5. tényállási pontban leírt cselekmény után követte el (elsőfokú ítélet 12. oldalának első sora).

A 7. tényállási pontot azzal egészíti ki, hogy a vádlott által eltulajdonított irattárca értéke az 50.000,- forintot nem haladta meg, amely kár nem térült meg (elsőfokú ítélet 12. oldalának utolsó bekezdése).

A 8. tényállási pontban a nyomozati iratok 101. és 103. oldala alapján a másodfokú bíróság egyrészt pontosítja a bankkártya sorszámát, amely helyesen 6757 6192 0289 1940, másrészt a készpénzfelvételek helyét kiegészíti azzal, hogy a vádlott általi készpénzfelvételre a Bank Zrt. által üzemeltetett AKHK475-ös számú budapesti ATM-nél is sor került (elsőfokú ítélet 13. oldal második bekezdésének harmadik és kilencedik sora).

A 9. tényállási pont utolsó mondatában az összeget 20.000 forintra javítja ki (elsőfokú ítélet 13. oldalának utolsó sora).

A fellebbviteli főügyészség indítványának helyt adva a 15. tényállási pontot az elsőfokú bírósági iratok 118. sorszám alatti együttes orvos- és toxikológus szakértői vélemény 14-16. oldala alapján az alábbiakkal egészíti ki:

- A 23. számú sértett toxikológiai vizsgálata 102 ng/ml alprazolam vérkoncentrációt mutatott ki. E hatóanyag benzodiazepin származék, ami a Frontin nevű nyugtató-/altatószernak is a hatóanyaga, amit a sértett orvosi rendelvényre napi rendszerességgel egyébként is szedett. Ebből a szerből a terápiás koncentráció felső határa 70-80 ng/ml (elsőfokú ítélet 16. oldalának negyedik és ötödik bekezdése közé).
- A sértett húsz nappal később bekövetkezett halála és jelen ügy tárgyát képező cselekmény között az ok-okozati összefüggés aggálytalan bizonyossággal nem állapítható meg (elsőfokú ítélet 16. oldalának ötödik bekezdése után).

A 18. tényállási pontot azzal egészíti ki, hogy a bűncselekménnyel veszélyeztetett érték az 50.000,- forintot nem haladta meg (elsőfokú ítélet 18. oldalának első bekezdése).

Az ítélet tábla az 5., 7. és 18. tényállási pont esetében egyéb adat hiányában kizárólag azt tudta megállapítani, hogy a kárösszeg, illetve a veszélyeztetett érték nem haladta meg a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) 177. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott összeget (50.000,- forint), míg a 8. tényállási pontban azért tartotta szükségesnek feltüntetni a Bank Zrt. által üzemeltetett ATM-re hivatkozást, mert a 01110/7085-313/2013.bü. számú nyomozati iratok 103. oldalán található banki adatok értelmében a vádlott a kiegészítésben megjelölt automatából összesen 76.000,- forintot vett fel sikeresen, amely a teljes kárösszegnek (130.000,- forint) több mint a felét jelenti.

Az így kiegészített, illetve pontosított tényállás alapján az elsőfokú bíróság ítélete megalapozott és mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében foglalt hiányosságoktól, ezért a másodfokú felülbírálat alapját képezte.

A megalapozott tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére és az ügyészség álláspontjával ellentétben kisebb pontosításokkal a cselekmények

minősítése is megfelel a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek, a törvényszék kizárólag egy esetben tévedett a rablás büntettének rendbeliségét illetően.

Az 1. számú, a 2. számú, a 24. számú, a 23. számú, a 10. számú, a 4. számú és a 25. számú, 26. számú sértett esetében (2., 4., 6., 15., 16., 19. és 20. tényállási pont) a vádlott magatartását helytállóan minősítette rablás büntettének, mivel a vádlott idegen dolog, a sértettek értéktárgyainak, valamint készpénzének jogtalan eltulajdonítása végett az idős személyeket öntudatlan vagy védekezésre képtelen állapotba helyezte, akik így nem voltak képesek az elvételt megakadályozni. A rablás büntettének megállapításához szükséges kettős célzat (eszköz-cél kapcsolat) is megvalósult, mivel a vádlott a sértetteket az idegen dolgok jogtalan eltulajdonítása érdekében helyezte az említett állapotba, majd magára az elvételre még a sértettek által bevett tablettá hatása alatt került sor.

A rablás bűncselekmények közül a 19. tényállási pontban leírt cselekmény abban tért el a többi esettől, hogy az adott ingatlanban két személy tartózkodott a vádlotti cselekvőség idején, ezért a vádlott mindkét idős személynek tablettát adott át, akik azt be is vették. Az elsőfokú bíróság a tényállási pont esetében a cselekményt a sértettek számához igazodva két rendbelinek minősítette, amikor megállapította, hogy a vádlott a 4. számú sérelmére a Btk. 365. § (1) bekezdés b) pontjának I. fordulatába ütköző és a (3) bekezdés g) pontjának I. fordulata szerint minősülő rablás büntettét, míg a 4. számú sérelmére a Btk. 365. § (1) bekezdés b) pontjának II. fordulatába ütköző és a (3) bekezdés g) pontjának I. fordulata szerint minősülő rablás büntettét valósította meg.

A bűncselekmény rendbeliségének a sértettek számához igazodását a Legfelsőbb Bíróság 2001. évi 458. számú eseti döntésének I. pontja is megerősítette, amelynek értelmében a rablás annyi rendbeli bűncselekmény, ahány személlyel szemben az elkövető erőszakot vagy az élet illetőleg a testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetést alkalmaz annak érdekében, hogy a sértett tulajdonában vagy birtokában lévő dolgot jogtalan eltulajdonítás végett elvegye.

A Legfelsőbb Bíróság ugyanezen döntésének II. pontjában azonban arra is rámutatott, hogy a közös tulajdonban lévő dolog - eltulajdonítás végett erőszak vagy az élet illetőleg testi épség elleni közvetlen fenyegetés alkalmazásával való - elvétele egy rendbeli rablást valósít meg, függetlenül attól, hogy hány résztulajdonos van, ezért ha az erőszaknak vagy a kvalifikált fenyegetésnek az alkalmazása két személlyel szemben történt meg, de csak egy személy károsodott, a rablás teljes tényállása nem két, hanem csak egy személlyel szemben valósult meg, így a cselekmény egy rendbeli rablás büntettének minősül (BH 2001. 458.).

Az előzőekben hivatkozott álláspontot jelen büntetőügyre alkalmazva megállapítható, hogy a tényállás nem tartalmaz olyan adatot, amely szerint az elvett aranygyűrűk nem tartoztak a sértettek közös tulajdonába. Közös tulajdonban lévő dolog eltulajdonítás végett való elvétele egy rendbeli vagyon elleni bűncselekmény, még akkor is, ha két személlyel szemben történt meg az öntudatlan vagy védekezésre képtelen állapotba helyezés, ugyanis csak egy vagyon károsodott, így a vádlott e vagyon elleni cselekménye 1 rendbeli rablás büntettének minősül.

Mindezek alapján az ítéletábra a Fodor házaspár sérelmére megállapított 1-1 rendbeli rablás büntettét egységesen 1 rendbeli, a Btk. 365. § (1) bekezdés b) pontjának I. és II. fordulatába ütköző és a (3) bekezdés g) pontjának I. fordulata szerint minősülő rablás büntettének minősítette (19. tényállási pont).

A másodfokú bíróság észlelte, hogy a 16. és a 20. tényállási pontokban rögzített, a 10. számú és a 26. számú sértett sérelmére elkövetett bűncselekmények törvényhelyét az elsőfokú ítélet rendelkező

része hiányosan jelölte meg, ezért a Btk. 365. § (2) bekezdésébe ütköző és a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző rablás büntette esetében a (3) bekezdés g) pontját az I. fordulat feltüntetésével egészítette ki.

Végezetül a rablás bűncselekmények vonatkozásában az ítélőtábla a 2., 4., 6., 15., 16., 19. és 20. tényállási pont esetében annyiban pontosítja az elsőfokú ítélet 68. oldal negyedik és utolsó, 69. oldal harmadik, 71. oldal harmadik, 72. oldal harmadik, 73. oldal utolsó és 74. oldal második bekezdését, hogy a (3) bekezdés g) pontjában feltünteti az I. fordulatot.

A törvényszék az 5. számú, a 12. számú, a 6. számú, 13. számú, a 14. számú, a 13. számú,

8. számú, 9. számú, 15. számú, a 3. számú, 16. számú, a 2. számú, a 17. számú és a 27. számú sértett tekintetében (1., 3., 5., 7., 8., 9., 11., 12., 13., 14., 17. és 18. tényállási pont) a büntető anyagi jogi szabályoknak megfelelően állapította meg a kárértéktől, illetve a veszélyeztetett értéktől függően a lopás vétségi vagy büntetői alakzatát.

A fellebbvitel főügyészség szerint a 12. számú, a 13. számú, a 14. számú, a 15. számú, a 3. számú, a 16. számú és a 17. számú sértett vonatkozásában (3., 7., 8., 12., 13., 14. és 17. tényállási pont) a cselekmény helyes minősítése a Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontjának II. fordulatába ütköző és aszerint minősülő kifosztás büntette, azonban az ügyészi indítvánnyal az ítélőtábla az alábbiak szerint nem értett egyet.

A vádelv szabályait magában foglaló Be. 6. § (1), (2) és (3) bekezdése értelmében a bíróság kötve van a vádhoz, vagyis kizárólag arról a cselekményről kell döntenie, amely miatt vádat emeltek és annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről, aki ellen vádat emeltek. A vádelv szerint a vád tárgyává tett tények köre szabja meg a bíróságnak azt a kötelességét, hogy kimerítse a vádat anélkül, hogy azon túlterjeszkedne.

A vádelv következménye tehát a tettazonosság követelménye, amely szerint a bíróságnak csak arról a tényállásról kell döntenie, ami a vád tárgyát képezi, azt egyrészt ki kell merítenie, másrészt nem terjeszkedhet túl azon. Ezzel összefüggésben rá kell mutatni a Be. 495. §-ában rögzítettekre, mert az ott leírtakból az is következik, hogy a bíróság a vádelv alapján csak olyan, vád tárgyává tett cselekmény vádirati minősítéstől eltérő minősítését vizsgálhatja, amely megfelel a vádban leírt és a vádló által a Btk. szerint minősített cselekménynek.

A Be. hivatkozott rendelkezéseire figyelemmel a Fővárosi Ítélőtábla megállapította, hogy a 3., 7., 8., 12., 13., 14. és 17. tényállási pont esetében az ügyészség által nem módosított vádirati tényállás alapján olyan cselekmények képezik a vád tárgyát, amelyek a vádelv alapján nem minősülhetnek a vádhatóság által indítványozott kifosztás büntettének.

A vádban leírt tényállás és a bíróság által meghozott ítélet történeti tényállása értelemszerűen eltérhet egymástól, azonban a tettazonosság keretein belül, vagyis az eljáró bíróság ítéletének tényállását nem töltheti meg olyan többletelemezzel, amelyek alapján más bűncselekmény válna megállapíthatóvá. Ez utóbbi megállapítás azért bír jelen esetben kiemelt jelentőséggel, mert amint azt az ítélőtábla a későbbiekben még kifejti, a tényállási pontok között van olyan történeti tényállás, amire vonatkozólag - az ügyadatok figyelembe vétele mellett - megfelelő vádmódosítást követően valóban meg lehetett volna állapítani a kifosztás büntettét.

A fellebbviteli főügyészség átiratában hivatkozott kúriai határozatok jól mutatják, hogy milyen tényállás mellett lehetséges a védekezésre képtelen, illetve a bűncselekmény felismerésére vagy

elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes sértetti minőség megállapítása.

A Kúria 2018. évi 160. számú eseti döntésében hivatkozott irányadó tényállás a sértett fizikai és szellemi állapotára vonatkozólag azt tartalmazza, hogy „79 éves, lakásából 2012. év óta ki nem mozduló, napjainak nagyobb részét az ágyban fekve töltő, napi rendszerességű gondozásra szoruló, önálló életvitelre képtelen”. A 2018. évi 217. számú bírósági határozattal érintett irányadó tényállás részletesen taglalja, hogy a vádlottak miként férkőztek az utcán leszólított 83 éves sértett bizalmába, hogyan érték el, hogy őt a lakásába felkísérjék, majd miként használták ki neki és a 80 éves feleségének az életkorából adódó figyelmetlenségét a lakásban tartott készpénz elvétele érdekében.

A hivatkozott első tényállásban írtak alapján a kifosztás bűncselekmény megvalósítását a sértett megromlott fizikai és szellemi állapota tette lehetővé, míg a második tényállás esetében a sértetteket az idős korukkal összefüggő szellemi állapotuk korlátozta abban, hogy a vádlottak valódi szándékát felismerjék, majd a pénzük elvételét észleljék, vagyis a példaként felhozott második tényállásból is egyértelműen kitűnik, hogy a sértetteket előrehaladott koruk akadályozta meg abban, hogy a bűnös szándékot felismerjék, továbbá az idős korukból fakadó figyelmetlenség következtében nem vették észre pénzük elvételét.

Az ügyészség által kifogásolt 3., 7., 8., 12., 13., 14. és 17. tényállási pontról összességében megállapítható, hogy a tettazonosság követelményére tekintettel a vádirati tényállásokhoz igazodóan a sértettek egészségi és/vagy szellemi állapotára egyáltalán nem térnek ki, kizárólag életkorukra utalnak, továbbá a legtöbb esetben a vádlott elkövetési magatartását is általános jellegű, a kifosztás hivatkozott esetének megállapításához szükséges specifikus tartalom nélkül írják le. A kifosztás büntette megállapíthatóságának hiányát a másodfokú bíróság az érintett tényállási pontok esetében az alábbiakban egyenként is bemutatja.

A 3. tényállási pont vonatkozásában a másodfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy a vádirati tényállás megfelelő kiegészítése alapján a kifosztás büntettét meg lehetett volna állapítani, mert a vádlott a sértett mentális állapotát kihasználva követte el a cselekményt, ami egyértelműen megállapítható abból a tényből, hogy a 12. számú még azt sem észlelte, hogy bűncselekmény áldozata lett, továbbá az elsőfokú bíróság ítélete 26. oldalán az iratanyaggal összhangban rögzítette a sértett fiának vallomását, amely szerint az édesanyja még azt sem tudta megmondani, hogy az „SZTK-s” személy férfi volt, vagy nő. Ez utóbbi körülmény szintén arra utal, hogy a sértett a szellemi állapota miatt nem volt képes a bűncselekmény felismerésére, azonban a tényállásból mindez nem következik, azt ki kellene egészíteni a cselekmény kifosztás büntetteként való minősítéséhez szükséges tartalmi elemekkel, ami viszont ügyészi vádkiegészítés hiányában (160. számú elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv 8-9. oldal) a Be. 6. § (2) bekezdésében foglaltak sérelme nélkül nem lehetséges.

A 7. tényállási pont esetében a kifosztás büntettének megállapíthatósága az irányadó tényállás alapján fel sem merülhet, mivel a történeti tényállás értelmében a vádlott kizárólag azzal a helyzettel élt vissza, hogy a sértett a „konyhaablak becsukása közben hátat fordított neki”. A vádlott tehát nem a sértett mentális és/vagy fizikai állapotát kihasználva követte el a bűncselekményt, míg az életkor önmagában nem alapozza meg e súlyosabb bűncselekmény megvalósulását (BH 2018. 160.), amit jelen esetben az is jól mutat, hogy a sértetti vallomás szerint a 13. számú nem engedte be a vádlottat a lakásba, hanem oda a vádlott önszántából ment be, kihasználva azt a körülményt, hogy a sértett az általa érzett égett szag miatt úgy ment vissza a konyhába, hogy a bejárati ajtót nyitva hagyta.

A sértett idős kora a legkisebb mértékben sem könnyítette meg a vádlott bűnelkövetési szándékát, mivel az elsőfokú ítéletben is hivatkozott nyomozati szakban tett vallomása szerint közölte a vádlottal, hogy nem ér rá, ezért a vádlott távozott, azonban utóbb kiderült számára, hogy pénztárcájának elvételéhez kihasználta azt a pillanatot, amikor a konyhaablak becsukása közben hátat fordított neki. Mindebből tehát kitűnik, hogy a bűncselekmény sikeres elkövetését nem a sértett mentális és/vagy fizikai állapota tette lehetővé, hanem egy mindennapos élethelyzet.

A 8. tényállási pont tekintetében a kifosztás büntette az irányadó tényállás alapján szintén fel sem vetődhet, mert a tényállás - a vádirattal egyezően - kizárólag az általános tartalmú „figyelmét elterelve” megjelölést tartalmazza, amelyből nem következik automatikusan, hogy a vádlott a sértett szellemi és/vagy fizikai állapotát kihasználva követte el a cselekményt, még annak az adatnak a feltűntetése mellett sem, hogy a 14. számú a bűncselekmény véghezvitelekor 88 éves volt.

A 12. tényállási pontra vonatkozólag a kifosztás büntettének megállapíthatósága az irányadó tényállás és a sértettnek az elsőfokú ítélet 46. oldalán irathűen idézett nyomozati szakban tett vallomása alapján nem lehetséges, mivel a vádlotti cselekvőséget illetően e tényállási pontban is kizárólag az általános jellegű „figyelmét elterelve” kitétel került rögzítésre, míg a sértetti vallomás szerint a vádlott azt használhatta ki, amikor a 15. számú benyúlt a szekrénybe, mert akkor mögötte állt, így nem látta, hogy mit csinál. A vádlott tehát jelen esetben sem a sértett mentális és/vagy fizikai állapotát kihasználva valószínűsítette meg a bűncselekményt, míg az életkor - amint arra már utalt az ítélőtábla - önmagában nem alapozza meg a kifosztás büntettének megállapíthatóságát. A 15. számú vallomása szerint feltűnt neki az a körülmény, hogy a vádlott mindenhova követte a lakásban, ezért felszólította, hogy távozzon, vagyis a sértett idős kora kizárólag a vádlott ingatlanba való bejutását könnyítette meg, azonban a bűncselekmény elkövetését nem.

A 13. tényállási pont esetében a sértettnek az idős korából adódó megromlott mentális állapotára lehet következtetni abból a tényből, hogy a vádlott részéről átadott tablettát bevette, azonban az irányadó tényállás értelmében a 3. számú „elhagyta a szobát négy-öt percre”, majd a vádlott „kihasználva a sértett távollétét” követte el a bűncselekményt. A sértett szellemi állapota tehát a lakásba való bejutást ugyan előmozdította, de a készpénz és az ékszerek elvételét a sértettnek sem a mentális, sem a fizikai állapota nem segítette elő, mivel a vádlott kizárólag azzal a helyzettel élt vissza, hogy pár percre egyedül maradt az adott szobában, amely körülmény a sértett életkorától, továbbá szellemi és fizikai állapotától független tényező.

A 14. tényállási pont esetében a kifosztás büntette az irányadó tényállás és a sértettnek az elsőfokú ítélet 49-50. oldalán hivatkozott nyomozati szakban tett vallomása alapján fel sem merülhet, mivel a vádlotti cselekvőségre e tényállási pont is kizárólag az általános tartalmú „figyelmét elterelve” megjelölést használja. A 16. számú vallomása szerint a vádlott azzal a helyzettel élt vissza, hogy a pénztárcáját a radiátorra tette, aminek elemeléséhez a vádlottnak nyilvánvalóan csak egy megfelelő pillanatra volt szüksége. A vádlott tehát itt sem a sértett mentális és/vagy fizikai állapotát kihasználva követte el a cselekményt, míg az életkor önmagában jelen esetben sem alapozza meg a súlyosabb bűncselekmény megállapíthatóságát, A kifosztás megvalósulásának az is ellentmond, hogy a sértetti vallomás szerint a vádlott „benyomult a lakásába”, azaz nem a sértett hívta be, továbbá a 16. számúnak feltűnt, hogy a vádlott mindenhova követte az ingatlanban, így a sértett idős kora ennél a tényállási pontnál is csak az ingatlanba való bejutást könnyítette meg, de nem a bűncselekmény elkövetését.

A 17. tényállási pont tekintetében a kifosztás büntette az irányadó tényállás és a sértettnek az elsőfokú ítélet 55-56. oldalán idézett nyomozati szakban tett vallomása alapján szintén fel sem

vetődhet, mert a vádlotti cselekvőségre ez a tényállási pont is csak a tág tartalommal bíró „figyelmét elterelve” megjelölést használja, míg a 17. számú vallomása szerint „többször előfordult, hogy háttal állt a férfinak” és a vádlott ezt használhatta ki. A vádlott bűncselekmény elkövetésére irányuló szándékát megkönnyítette az a sértett által említett tény, hogy az eltűnt készpénze az ágyán hagyott pénztárcájában, továbbá a szekrényen volt. A vádlott tehát ebben az esetben sem a sértett mentális és/vagy fizikai állapotát kihasználva követte el a cselekményt, míg az életkor itt sem alapozhatja meg a súlyosabban minősülő bűncselekmény megállapíthatóságát, amit az is alátámaszt, hogy a 17. számúnak a vádlott távozása után azonnal rossz érzése támadt, ezért ellenőrizte a pénztárcáját és a szekrényen hagyott pénzét, így rögtön kiderült számára, hogy azokat a vádlott elvitte. A sértett idős kora tehát ebben az esetben is kizárólag az ingatlanba való bemenetelt könnyítette meg, azonban a bűncselekmény elkövetését már nem.

Az előzőekben kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a vádlott terhére megállapított vagyon elleni erőszakos bűncselekményeken (rablás büntette) túl a további vagyon elleni bűncselekményeit lopás vétségeként, illetve lopás büntetteként értékelte.

A lopás bűncselekmények törvényhelyét az elsőfokú bíróság alapvetően helyesen tüntette fel, azonban az ítélet tábla több esetben is pontosítást tartott szükségesnek:

- a 3 rendbeli lopás büntetének törvényhelyét a (3) bekezdés b)/ba) pontjára pontosította (1., 8. és 17. tényállási pont),
- a lopás vétségének törvényhelyét a (2) bekezdés b)/bb), b)/be) és b)/bf) pontjának I. és II. fordulatára pontosította (7. tényállási pont),
- a 3 rendbeli lopás vétségét 4 rendbelire helyesbítette, mivel az elsőfokú ítélet indokolás részéből megállapítható, hogy a törvényszék - helyesen - 4 rendbeli lopás vétségét állapított meg a vádlott terhére, azonban a rendelkező rész elírás miatt már csak 3 rendbeli lopás vétségéről rendelkezett (3., 9., 12. és 14. tényállási pont),
- az előző bekezdésben hivatkozott 4 rendbeli lopás vétségének törvényhelyét a (2) bekezdés b)/bb) és b)/bf) pontjának I. fordulatára, egy esetben II. fordulatára pontosította (3., 9., 12. és 14. tényállási pont) és
- a 4 rendbeli lopás vétsége kísérletének törvényhelyét a (2) bekezdés b)/bb) és b)/bf) pontjának I. fordulatára pontosította (5., 11. és 18. tényállási pont).

Mindezzel összhangban az ítélet tábla az 1., 8. és 17. tényállási pont esetében az elsőfokú ítélet 68. oldalának második, 69. oldalának utolsó és 73. oldalának első bekezdését a (3) bekezdés b)/ba) pontjára pontosítja.

A 7. tényállási pont vonatkozásában az elsőfokú ítélet 69. oldalának negyedik bekezdését a (2) bekezdés b)/bb), b)/be) és b)/bf) pontjának I. és II. fordulatára pontosítja.

A 3., 12. és 14. tényállási pontra vonatkozólag az elsőfokú ítélet 68. oldalának ötödik bekezdését, 70. oldalának harmadik, valamint 71. oldalának első bekezdését a (2) bekezdés b)/bb) és b)/bf) pontjának I. fordulatára, míg a 9. tényállási pont esetében a 70. oldalának első bekezdését a (2) bekezdés b)/bb) és b)/bf) pontjának II. fordulatára pontosítja.

Az 5., 11. és 18. tényállási pont tekintetében az elsőfokú ítélet 69. oldalának első bekezdését, 70. oldalának második bekezdését, valamint 73. oldalának második bekezdését a (2) bekezdés b)/bb) és b)/bf) pontjának I. fordulatára pontosítja.

A törvényszék törvényesen állapította meg, hogy a vádlott a 23. számú sérelmére még megvalósította a testi sértés büntettét (15. tényállási pont), a 10. számú sérelmére a személyi szabadság megsértésének büntettét (16. tényállási pont), továbbá a 14. számú sérelmére az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntettét (8. tényállási pont), amely bűncselekmények törvényhelyét hibamentesen jelölte meg. Az elsőfokú bíróság arra is helyesen tért ki határozatában, hogy a vádlott a 23. számú esetében az életveszélyt okozó testi sértés büntettét eshetőleges szándékkal követte el, aminek törvényhelyeként a másodfokú bíróság feltünteti a Btk. 7. § II. fordulatát.

A joghátrány megválasztása körében az elsőfokú bíróság hiánytalanul és a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. BK véleményben írtakat szem előtt tartva vette számba a vádlott terhére és javára szóló alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket.

Az elsőfokú bíróság ítélete 75. oldalának utolsó bekezdésében hibamentesen rögzítette a halmazati büntetés és a többszörös visszaesőkre vonatkozó rendelkezés törvényhelyét, azonban a fellebbviteli főügyészség helytállóan mutatott rá, hogy a megjelölt törvényhelyek alapján a figyelembe vehető büntetési tételkeretet már tévesen határozta meg, ezért azt a másodfokú bíróság 5 évtől 22 év 6 hónapra módosítja, továbbá a középértéket helyesen 13 év 9 hónapban jelöli meg.

Az elsőfokú bíróság az enyhítő és súlyosító körülményeket súlyuknak megfelelően értékelte, amikor úgy ítélte meg, hogy a többszörös visszaesésen túl is számtalan esetben büntetve volt a vádlottal szemben hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabása indokolt, azonban a másodfokú bíróság - a fellebbviteli főügyészség érvelését elfogadva - úgy ítélte meg, hogy vele szemben a középértéket meghaladó mértékű szabadságvesztés kiszabása indokolt, ezért annak tartamát 15 évre súlyosította.

Az ítélet tábla a szabadságvesztés büntetés tartamának megemelésékor kiemelt nyomatékkaal vette figyelembe azt az elsőfokú bíróság által is említett tényt, hogy a vádlottat már 1997. évben elítélték idős személyek sérelmére elkövetett hasonló jellegű sorozatcselekményekért. Megállapítható továbbá, hogy a korábban kiszabott szabadságvesztés büntetések semmiféle visszatartó erővel nem bírtak számára, amit a leginkább az mutat, hogy legutolsó szabadulását követően két nappal később már elkövette az 1. tényállási pontban leírt cselekményt. A másodfokú bíróság álláspontja szerint mindez a törvények és egyben a társadalmi együttélési szabályok gátlástalan semmibevételét jelenti. A vádlott kiemelkedő társadalmomra veszélyességére utal, hogy a legkiszolgáltatottabb emberekkel szemben követett el a múltban is, és a jelen ügyben elbírált esetekben is bűncselekményeket. Feltűnően kirívó az elsőfokú ítélet 15. tényállási pontjában leírt eset, amikor a vádlott egy járókerettel közlekedő, a légzéshez oxigénpalackot használó sértettel, a 23. számúval szemben követte el a rablás és a testi sértés büntettét. Az ítélet tábla az ilyen és ehhez hasonló cselekményeket a társadalmi normák legdurvább megsértésének tartja, amely magatartással szemben a törvény teljes szigoráal kell fellépni, ezért tartotta alaposnak - az egyéb súlyosító körülményekre is figyelemmel - az ügyészség fellebbezésének súlyosítást célzó részét.

A szabadságvesztés büntetés törvényhelyeként a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben írtakon túl még feltünteti a Btk. 33. § (1) bekezdés a) pontját is.

A közügyektől eltiltás mellékbüntetés törvényi maximumban történt meghatározásával az ítélet tábla egyetértett.

A vádlott többszörös visszaesői minősége, a szabadságvesztés büntetés fegyház fokozata, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárása, valamint az előzetes fogvatartásban töltött időnek a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe való beszámítása is törvényes, továbbá az elsőfokú bíróság azt is helyesen tüntette fel ítéletében, hogy ezen rendelkezések mely törvényi előírásokon alapulnak.

A másodfokú bíróság abban is osztotta a fellebbviteli főügyészség álláspontját, hogy a törvényszék helytelenül járt el, amikor a vagyonekbevitelt kizárólag a vádlottól lefoglalt készpénz összegére rendelte el, mivel megállapítható, hogy az 1., 2., 3., 6., 8., 9., 12., 14., 16., 17. és 20. tényállási pontban rögzített bűncselekmények révén a vádlott összesen 1.400.160,- forinttal gazdagodott, ezért az ítélet tábla - az elsőfokú bíróság által helyesen megjelölt Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja alapján - a vádlottal szemben ezen összeg erejéig rendelt el vagyonekbevitelt.

A vádhatóság helyesen fejtette ki átiratában, hogy a vagyonekbevitelről szóló 69. BK vélemény II./1. pontja szerint, amennyiben a bűnös úton elért vagyongyarapodás a polgári jogi igény megítélésével kimerül, nincs helye vagyonekbevitelnek, így az ítélet tábla a vagyonekbevitellel érintett vagyongyarapodás meghatározásakor a 4., 13., és 19. tényállási pontban rögzített kárösszegeket nem vette figyelembe, mivel az elsőfokú bíróság a 2. számú, a 3. számú, a 4. számú magánfél részére az általuk a kárösszegek erejéig előterjesztett polgári jogi igényt megítélte. A törvényszék az 1. számú magánfél részére is megítélte a bűncselekménnyel okozott kár - 46.560,- forint - megtérítését, azonban figyelmen kívül hagyta az ítélete 25. oldalának első bekezdésében az iratok tartalmával egyezően idézett sértetti nyilatkozatot, melynek értelmében nevezett sértett nem kérte a kára megtérítését. Az ítélet tábla erre tekintettel az 1. számú részére a polgári jogi igény megítélését mellőzte, ebből adódóan a 46.560,- forintot a vádlott vagyongyarapodásához hozzáadta, így a vagyonekbevitel összegeként megjelölt 1.400.160,- forint ezt a kárösszeget is magában foglalja.

A fellebbviteli főügyészséghez hasonlóan a másodfokú bíróság is észlelte, hogy a 01110/7085-313/2013.bü. számú nyomozati irat 1107-1111. oldalairól megállapíthatóan a vádlott 2013. október 24. napján is őrizetben volt, amit a törvényszék a kiszabott szabadságvesztés tartamába nem számított be, ezért azt az ítélet tábla a rendelkező részben írtak szerint pótolta.

Az ítéletábra észlelte továbbá, hogy a törvényszék a 01110/7085-313/2013.bü. számú nyomozati iratok 269-271. oldalán található T-1867/2013. tételszámú, valamint a 01110/5973-96/2013.bü. számú nyomozati iratanyag 743. és 817. oldalán elfekvő T-1744/2013. és T-30/2014. tételszámú bűnjeljegyzékekbe bevételezett - a rendelkező részben megnevezett - bűnjelekről nem rendelkezett, ezért azt a másodfokú bíróság szintén pótolta, melynek során a Be. 320. § (1) bekezdés a) pontja alapján valamennyi érintett bűnjel lefoglalását megszüntette és a Be. 320. § (2) bekezdése alapján elrendelte megsemmisítésüket.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletnek a vádlottól lefoglalt 377.500,- forintba vonatkozó rendelkezését akként módosította, hogy azt a Be. 323. § (1) bekezdése alapján a vagyonekbevitel és a bűnügyi költség biztosítására visszatartotta.

Az ítéletábra észlelte, hogy az elsőfokú bíróság egyrészt számítási hiba, másrészt a 32. sorszámú elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv 29. oldalán rögzített kirendelt védői díj (6.790,- forint) figyelmen kívül hagyása miatt tévesen állapította meg a bűnügyi költség összegét, ezért megállapította, hogy az elsőfokú eljárás során felmerült vádlottat terhelő bűnügyi költség összege helyesen 2.229.047,- forint.

Az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek voltak.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábra a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Be. 599. § (1) bekezdése alapján megtartott nyilvános ülés keretében, a Be. 606. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdése alapján rendelkezett a vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől előzetes letartóztatásban, illetve 2018. július 1. napjától a Be. 296. §-ában írt megnevezésre figyelemmel letartóztatásban töltött időnek a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe való beszámításáról.

A másodfokú eljárás során a kirendelt védő díjával felmerült bűnügyi költség megállapításáról és viseléséről a Be. 613. § (1) bekezdése értelmében a Be. 574. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2018. év november hó 15. napján

Dr. Ujvári Ákos s.k.
elnöke

Dr. Patassy Bence s.k.
előadó bíró

. Lőrinczy Attila István s.k.
bíró

a tanács

A Fővárosi Törvényszék 16.B.760/2015/163. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 16.Bf.250/2018/14. számú ítéletében írt változtatásokkal 2018. november 15. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2018. év november hó 15. napján

Dr. Ujvári Ákos s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
tisztviselő